

Günün söhbəti

Ümummilli lider Heydər Əliyevin milli-mənəvi dəyərlərə diqqəti hər zaman ölkəmizdə hamıya örnək olub. Mədəniyyət və incəsənətimizin böyük hamisi olan görkəmli şəxsiyyət teatr sənətinə xüsusilə yüksək qiymət verib: "Teatr müqəddəs yerdür. İnsanların mənəvi cəhətdən formalaşmasında teatr həmişə çox böyük rol oynamışdır".

Ulu öndər teatra, premyeralara getməyə həmişə vaxt tapıb və adəti üzrə, tamaşalar bitdikdən sonra səhnə arxasına keçərək yaradıcı heyətlə söhbətlər edib, fikirlərini bildirib. Ömrünün son günlərinə qədər bu ənənəni davam etdirən Heydər Əliyev teatr sənətinin mənə və mahiyyətini, onun insanların duyğu və düşüncələrinə dərin təsirini, tərbiyəvi əhəmiyyətini, ideya-estetik keyfiyyətini dərinləndirən duyması ilə seçilirdi; bu sənətin təcrübə və nəzəri əsaslarına yaxşı bələd idi.

Həmsöhbətimiz sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının direktoru və aktyoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi İftixar Piriyevidir. O, böyük qədrbilənliliklə bildirdi ki, Ümummilli lider ömrünün sonuna qədər Azərbaycan incəsənətinin, o cümlədən, Azərbaycan teatrının inkişafı

qurtulmaq, rahat olmaq istəyir. Obrazın mənfi xisləti bir çox xüsusiyyətlərdə – kostyumun, rəsmi olsa belə, bir qədər yəndəmsiz təsir bağışlamasında, ikibaşlı danışmaq tərzində, hətta başındakı qırmızı zımtlı ləkədə də özünü bürüzə verir.

Əminik ki, bundan sonra da teatrlarımız ulu öndərə həsr olunmuş mövzulara geniş yer verəcək və biz böyük şəxsiyyətin əzəmətli obrazının aşılacağı dərslər sayəsində yeni-yeni uğurlar qazanacağıq.

Əlavə edək ki, "Burdan min atlı keçdi" tamaşası da mükəmməl səhnə həlli ilə yaddaşlarda qalıb. Əsər bir sıra teatrın səhnəsində oynanıb. İrəvan və Sumqayıt teatr kollektivləri təmsilçilərinin çıxış etdiyi tamaşanın quruluşçu rejissoru Xalq artisti Firudin Məhərrəmovdur. Burada tarixən Qərbi Azərbaycanda yaşamış soydaşlarımızın taleyi fonunda Ümummilli li-

İrəvan Teatrında Ulu öndərin işıqlı obrazı

Üçün əlindən gələni əsirgəməyib:

– Məhz ulu öndərin diqqəti sayəsində müstəqillik dövründə Azərbaycan teatrı böyük inkişaf yolu keçərək, ideya-məzmun cəhətdən xeyli zənginləşib, milli-vətənpərvərlik yönümlü tamaşalar ərsəyə gəlib. Heydər Əliyev ölkə mədəniyyətinə yeni ruh bəxş etməklə yanaşı, öz şəxsiyyəti, dövlətçilik uğrunda mübarizəsi ilə də milli məfkurəni, bədii-estetik düşüncəni yeniləşdirib və zənginləşdirib. Təsədüfi deyil ki, ulu öndər İrəvan teatrında hazırlanmış tamaşaların baş qəhrəmanı sayılır. 2009-cu ildə bu teatrın səhnəsində dramaturq Aqşin Babayevin "Xilaskar" və 2013-cü ildə mənim yazdığım "Qurtuluş dastanı", 2016-cı ildə Hidayətin "Burdan min atlı keçdi" əsərlərində ümummilli liderin bədii obrazı yaradılıb. Beləliklə də, milli teatr tariximiz Heydər Əliyev obrazını onun adına və əzəmətinə layiq bir şəkildə canlandırmaqda ən şərəfli missiyanı həyata keçirmiş olub.

Xatırladaq ki, İftixar Piriyevin ifasında görkəmli şəxsiyyətin obrazı özünün mükəmməl bədii ifadəsini tapıb. 2011-ci ildə Beyləqan şəhərində premyerası gerçəkləşdirilən və baş qəhrəman olaraq Heydər Əliyev dühasının canlandırıldığı "İşıqlı, nurlu sabah" adlı mənzum tarixi dastanı da böyük maraqla qarşılanıb. Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə gerçəkləşdirilən bu tamaşanın həm mətn müəllifi, həm də quruluşçu rejissoru İftixar Piriyevidir.

Milli-vətənpərvərlik mövzusunun qarşıq ifadə olunduğu tamaşalardan biri də İftixar Piriyevin qələmə aldığı iki hissəli "Qurtuluş dastanı" tarixi dramıdır. Əsərdəki hadisələr qısa bir dövrü əhatə edir. Lakin burada böyük tarixi proseslərin gedişi və nəticələri – sovet imperiyasının çökməsi, milli özünüdərk inkişafı və bunun nəticəsi olaraq müstəqillik ideyalarının meydana çıxması, parlamaşı, dövlətçilik ənənələrimizin dirçəldilməsi üçün möhkəm ideya zəmininin formalaşması öz dolğun, inandırıcı bədii ifadəsini tapıb.

İftixar Piriyevidir ki, səhnə mexanizminin fırlanan olması tamaşanın yaradıcılarına imkan verir ki, hadisələrin coşqun dönməni, şəkillərin gah Moskva, gah da Bakıda cərəyan etdiyini hərlənən tərtibat üzərində bədii baxımdan daha effektiv şəkildə təqdim edə bilsinlər.

– Tamaşa Moskva mühiti ilə başlanır, arxa plandakı qırmızı rəngli Kreml (daha dəqiq desək, Spasskaya qülləsi) görünür, qüllə zənglərinin səsi eşidilir. Orada əsas iştirakçılar – Heydər Əliyevlə Mixail Qorbaçov üz-üzə gəlir və bədii tərtibatın tam əhatə olunması üçün düzgün əlbisə-kostyum həlli özünü qabarıq göstərir. Obrazların kostyumları düzgün seçilərək reallığı – qəhrəmanların cəmiyyətdəki nüfuz və mövqeyini, eyni zamanda daxili aləmini olduğu kimi göstərir. Hər baxımdan ulu öndərin obrazı xeyli üstün təsir bağışlayır.

Beləcə, tamaşaçı rəğbəti istər istəməz Heydər Əliyev obrazının üzərində cəmləşir. Daha müənasız, effektiv geyim tərz, şax duruş, səmimiyyət ifadə edən üz cizgiləri bu rəğbəti şərtləndirir. Digər obraz isə Mixail Qorbaçovdur. Heydər Əliyevi gözü götürməyən, onun nüfuzuna həsəd apan Qorbaçov öz "rəqibini" istefaya göndərməkə ondan

derin yorulmaz fəaliyyəti işıqlandırılır. Ulu öndərin bədii obrazının ehtiva etdiyi milli məfkurə, Vətən, torpaq və xalq sevgisi, dövlətçilik prinsipləri təcəssüm etdirilir.

Onu da qeyd edək ki, istedadlı aktyor, yazar, bacarıqlı teatr təşkilatçısı olan İftixar Piriyevidir Heydər Əliyevə həsr olunmuş "Böyük Turanın himni", türk, rus, ingilis, alman, fransız, italyan, ispan, ərəb, fars dillərinə tərcümə olunmuş "Müstəqil vətənin memarı" poemaları, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə yazdığı və tamaşaya hazırladığı "İşıqlı, nurlu sabah" və Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsçüsü olduğu "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq təbliğat-təşviqat kampaniyası çərçivəsində yazaraq səhnələşdirdiyi "Soyqırım tarixinin dastanı" mənzum pyesləri kitab şəklində bir çox dildə oxuculara təqdim edilib.

Onu da xatırladaq ki, İftixar Piriyevidir 1999-cu ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin Tbilisi Dövlət Peşəkar Azərbaycan Dram Teatrının fəaliyyətini gücləndirmək məqsədilə verdiyi tapşırıq əsasən ölkəmizin Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən iki il müddətinə Gürcüstanın paytaxtına ezam olunmuşdur. 2000-ci ildən isə C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrına rəhbərlik edir. Bir çox səhnə uğurları olub. Ulu öndərin obrazını yaratmasını isə həyatının ən böyük sevinci, dəyəri sayır.

Türkiyənin Niğdə şəhərində çıxışımız vardı, – deyər o, daha bir fərəhli hadisəni xatırladı. – Tamaşadan sonra şəhər valisi Gümrüz Bəddər oradakı "Qızıl alma" parkının adını dəyişdirərək Heydər Əliyev parkı adlandıracağını bildirdi. Çox keçmədən bununla bağlı rəsmi protokolun surətini bizə təqdim etdi. Üstəlik də məndən xahiş etdi ki, ulu öndərin nəzdində tutulan heykəlinin qoyulacağı yeri seçim. Bir də Niğdə şəhərinə yolum düşsə, ilk növbədə məhz həmin parka gedəcək, ulu öndərin abidəsi ziyarət edəcəyəm.

Qeyd edək ki, "Heydər Əliyev İli" ilə əlaqədar Mədəniyyət Nazirliyinin təşəbbüsü və dəstəyi ilə C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının "Nurlu ömrün anları" tamaşası Oğuz, Bərdə, Masallı, Salyan, Sabirabad, Biləsuvar, Tərtər, Ağcabədi, İmişli, Balakən, Göyçay, Şamaxı rayonlarında, Gəncə, Sumqayıt və Şirvan şəhərlərində nümayiş olunub. Tamaşa İftixar Piriyevidir "Müstəqil Vətənin Memarı" poemasının əsasında səhnələşdirilib. Bu əsər də Ümummilli liderin həyat yolu və fəaliyyətinin ən vacib anlarından bəhs edir.

– Yolumuz Heydər Əliyev yoludur, – deyən müsahibimiz bunun hər bir sənətinin üzərinə böyük məsuliyyət qoyduğunu vurğuladı. – Gələcəyə addımlayan gənclərimizi "Böyük Turanın himni", "Müstəqil Vətənin Memarı", "Nurlu ömrün anları", "İşıqlı, nurlu sabah", "Azərbaycan bayrağı", "Qalx ayağa, Azərbaycan!" "Qurtuluş dastanı", "Qurtuluş gedən yol" adlı poema və səhnə əsərlərimlə məhz bu işıqlı yolun qədri bilməyə çağırıram. Bu işıqlı vəzə böyükdür, xadim, Qurtuluş Gününün qəhrəmanı, Azərbaycan xalqının əsl milli qəhrəmanı ölməz Heydər Əliyev bəxş edib.

**Ə.DOSTƏLİ,
"Xalq qəzeti"**